

D E C I Z I E

16 aprilie 2014

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președinte, judecătorul: Valeriu Doagă

Judecătorii: Dumitru Mardari, Vera Macinskaia

Oleg Sternioală și Sveatoslav Moldovan

examinând recursurile declarate de către reprezentanții Procuraturii Generale, Ministerului Afacerilor Interne și Ministerului Finanțelor, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Eugen Chirsanov în interesele lui Barbaras Ilie împotriva Ministerului Finanțelor, Ministerului Afacerilor Interne și Procuraturii Generale cu privire la repararea prejudiciului material și moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 20 noiembrie 2013, prin care s-au admis cererile de apel declarate de Ministerul Finanțelor, Ministerul Afacerilor Interne, Procuratura Generală și Barbaras Ilie, s-a casat hotărârea Judecătoriei Rîșcani mun. Chișinău din 30 mai 2013 și s-a emis o nouă hotărâre de admitere parțială a acțiunii

c o n s t a t ă

Prin procura din 27 martie 2012 Eugen Chirsanov a fost împuternicit de Barbaras Ilie să-i reprezinte interesele în instanța de judecată cu dreptul de a semna și depune cererea, a renunța total sau parțial la pretențiile din acțiune, a majora sau reduce cuantumul, a modifica temeiul și obiectul acțiunii, a ataca hotărârile judecătorești etc. (f.d. 15).

La 09 aprilie 2012 Eugen Chirsanov a depus în interesele lui Barbaras Ilie cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Finanțelor, Ministerului Afacerilor Interne și Procuraturii Generale cu privire la repararea prejudiciului material și moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală (f.d.1-2).

În motivarea acțiunii Eugen Chirsanov a invocat că la 26 aprilie 2004 Barbaras Ilie a fost reținut de către ofițerii Departamentului Urmărire Penală a Ministerului Afacerilor Interne în temeiul art. 166 Codul de procedură penală pe o perioadă de 72 ore, iar de la 29 aprilie 2004 s-a aflat în arest preventiv pînă la 29 aprilie 2005.

Barbaras Ilie a fost învinuit de complicitate în comiterea omorului omului de afaceri Sarî Petru și sustragerea averii în proporții deosebit de mari.

Barbaras Ilie s-a aflat sub urmărire penală timp de cinci ani.

În perioada reținerii și aflării în arest Barbaras Ilie deținea funcția de președinte al societății pe acțiuni "Fabrica de vin Vulcănești".

Astfel, reținerea acestuia a avut rezonanță în raionul Vulcănești, Unitatea Teritorial Administrativă Găgăuzia, în ramura vinicolă din Moldova și în rîndurile partenerilor de afaceri din străinătate.

Pe parcursul acestor cinci ani de aflare sub urmărire penală Barbaras Ilie și familia lui au fost stresați ținînd cont de gravitatea învinuirii aduse, rezonanța cauzei în societate,

durata examinării cauzei penale, aflarea nelegitimă în arest, factori ce au provocat îmbolnăvirea reclamantului de hipertonie.

Prejudiciul material solicitat de a fi încasat constituie salariul neprimit de Barbaras Ilie în perioada în care s-a aflat în arest de la 23 aprilie 2004 până la 28 aprilie 2005 în sumă de 50000 lei, cheltuielile suportate pentru deplasarea la ședințele de judecată în număr de 51 și la acțiunile de anchetă în sumă de 6783 lei.

Prin mandatul nr. 0093543 din 15 iunie 2012 avocatul Eugen Chirsanov a fost împuternicit de Barbaras Ilie să-i acorde asistență juridică (f.d.21).

Cere avocatul Eugen Chirsanov încasarea de la Ministerul Finanțelor în beneficiul lui Barbaras Ilie prejudiciul material în sumă de 56783 lei și prejudiciului moral în sumă de 1000000 lei cauzat prin acțiunile ilicite ale organului de urmărire penală.

Prin hotărârea Judecătoriei Rîșcani mun. Chișinău din 30 mai 2013 acțiunea depusă de Eugen Chirsanov în interesele lui Barbaras Ilie a fost admisă parțial.

S-a încasat de la bugetul de stat prin intermediul Ministerului Finanțelor în beneficiul lui Barbaras Ilie prejudiciul material în sumă de 56783 lei și prejudiciul moral în sumă de 25000 lei.

În rest a fost respinsă acțiunea (f.d. 57, 63-66).

La 11 iunie 2013 Ministerul Finanțelor a depus apel nemotivat, iar la 07 august 2013 a depus supliment la apel împotriva hotărârii Judecătoriei Rîșcani mun. Chișinău din 30 mai 2013 (f.d. 62, 86-88).

Prin procura din 30 ianuarie 2013 Motînga Maxim a fost împuternicit de Procuratura Generală să-i reprezinte interesele cu dreptul de a ataca hotărârile judecătorești (f.d. 37).

La 19 iunie 2013 reprezentantul Motînga Maxim a depus în interesele Procuraturii Generale apel împotriva hotărârii Judecătoriei Rîșcani mun. Chișinău din 30 mai 2013 (f.d. 73-74).

La 28 iunie 2013 avocatul Eugen Chirsanov a depus în interesele lui Barbaras Ilie apel împotriva hotărârii Judecătoriei Rîșcani mun. Chișinău din 30 mai 2013 (f.d. 75-76).

Prin procura din 15 martie 2013 Catruc Elena a fost împuternicită de Ministerul Afacerilor Interne să-i reprezinte interesele cu dreptul de a ataca hotărârile judecătorești (f.d. 79).

La 05 iulie 2013 reprezentantul Catruc Elena a depus în interesele Ministerului Afacerilor Interne apel nemotivat solicitînd repunerea în termen, iar ulterior a prezentat cerere de apel suplimentară și cerere de concretizare a apelului împotriva hotărârii Judecătoriei Rîșcani mun. Chișinău din 30 mai 2013 (f.d. 78, 101-102, 107).

Curtea de Apel Chișinău prin decizia din 20 noiembrie 2013 a admis cererile de apel declarate de Ministerul Finanțelor, Ministerul Afacerilor Interne, Procuratura Generală și Barbaras Ilie, a casat hotărârea Judecătoriei Rîșcani mun. Chișinău din 30 mai 2013 în partea încasării prejudiciului material de 6783 lei și prejudiciului moral în sumă de 25000 lei și a emis o nouă hotărîre de admitere parțială a acțiunii.

S-a încasat de la bugetul de stat prin intermediul Ministerului Finanțelor în beneficiul lui Barbaras Ilie prejudiciul moral în sumă de 50000 lei.

În rest au fost respinse pretențiile și menținută hotărîrea primei instanțe fără modificări (f.d. 120-127).

Prin procura din 05 iunie 2013 Călugăreanu Vitalie a fost împuternicit de Procuratura Generală să-i reprezinte interesele cu dreptul de a ataca hotărârile judecătorești.

La 14 ianuarie 2014 reprezentantul Călugăreanu Vitalie a declarat în interesele Procuraturii Generale recurs împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 20 noiembrie 2013, cerînd admiterea recursului, casarea hotărîrilor judecătorești și emiterea unei noi hotărîri de respingere a acțiunii.

În motivarea recursului reprezentantul Călugăreanu Vitalie a indicat că decizia instanței de apel este neîntemeiată.

Organul de urmărire penală nu a admis careva acțiuni ilicite, nu a avut intenția să cauzeze reclamantului prejudiciu material sau moral și doar au îndeplinit obligațiile de serviciu în conformitate cu legislația în vigoare.

Pretențiile reclamantului sunt declarative și fără suport juridic.

Prin procura din 18 ianuarie 2014 Catruc Elena a fost împuternicită de Ministerul Afacerilor Interne să-i reprezinte interesele cu dreptul de a ataca hotărîrile judecătorești.

La 24 ianuarie 2014 reprezentantul Catruc Elena a depus în interesele Ministerului Afacerilor Interne recurs împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 20 noiembrie 2013, cerînd admiterea recursului, casarea hotărîrilor judecătorești și emiterea unei noi hotărîri de respingere integrală a acțiunii.

În motivarea recursului reprezentantul Catruc Elena a indicat că hotărîrile judecătorești sunt neîntemeiate.

Nu au fost constatate încălcări din partea organului de urmărire penală și acțiunile întreprinse în cadrul urmăririi penale nu pot fi considerate ilegale doar fiindcă persoana a fost achitată de către instanța de judecată.

La 27 ianuarie 2014 Ministerul Finanțelor a depus recurs împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 20 noiembrie 2013, cerînd admiterea recursului, casarea hotărîrilor judecătorești și emiterea unei noi hotărîri prin care a admite parțial acțiunea cu încasarea prejudiciului moral în limitele rezonabile, iar pretențiile privind repararea prejudiciul material a respinge ca nefondate.

În motivarea recursului Ministerul Finanțelor a indicat că instanțele judecătorești au interpretat eronat normele de drept material, că urmau să mențină echilibru între interesele individuale a persoanei și interesele generale ale întregii societăți.

Urmează a fi respectat principiul reparării echitabile și rezonabile a daunei morale, iar suma acordată nu trebuie să reprezinte o contribuție exagerată a celui ce plătește și o îmbogățire nejustificată pentru beneficiar.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copiei de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia

La 28 martie 2014 reprezentantul Gîrlă Alina a depus în interesele Procuraturii Generale referință la cererile de recurs declarate de Ministerul Finanțelor și Ministerul Afacerilor Interne solicitînd admiterea acestora.

În conformitate cu art. 441 Codul de procedură civilă, în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

Prin încheierea Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție din 09 aprilie 2014 recursurile declarate de către reprezentanții Procuraturii Generale, Ministerului Afacerilor Interne și Ministerului Finanțelor au fost considerate admisibile fără a prejudicia fondul.

În conformitate cu art. 442 alin. (1) Codul de procedură civilă, judecînd recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărîrii atacate, fără a administra noi dovezi.

În conformitate cu art. 444 Codul de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Judecând recursurile declarate în limitele invocate pe baza materialelor din dosar și a referinței, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că acestea sunt depuse în termen, întemeiate și care urmează a fi admise cu casarea deciziei instanței de apel, hotărârii primei instanțe și dispunerea scoaterii cererii de pe rol din următoarele motive.

În conformitate cu art. 434 Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Curtea de Apel Chișinău a trimis în adresa părților copia deciziei la 02 decembrie 2013 (f.d. 128).

Astfel, recursurile declarate de reprezentanții Procuraturii Generale, Ministerului Afacerilor Interne și Ministerului Finanțelor la 14 ianuarie 2014, 24 ianuarie 2014 și 27 ianuarie 2014 se consideră depuse în termen.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. d) Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să caseze decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, dispunând încetarea procesului ori scoaterea cererii de pe rol dacă există temeiurile prevăzute la art. 265 și 267.

Din actele pricinii rezultă că la 09 aprilie 2012 Eugen Chirsanov a depus în interesele lui Barbaras Ilie cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Finanțelor, Ministerului Afacerilor Interne și Procuraturii Generale cu privire la repararea prejudiciului material și moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală (f.d.1-2).

Prin hotărârea Judecătoriei Rîșcani mun. Chișinău din 30 mai 2013 și decizia Curții de Apel Chișinău din 20 noiembrie 2013 acțiunea depusă de Eugen Chirsanov în interesele lui Barbaras Ilie a fost admisă parțial.

Judecând pricina în ordine de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție a constatat că Curtea de Apel Chișinău și Judecătoria Rîșcani mun. Chișinău au încălcat normele de drept procedural.

În conformitate cu art. 166 alin. (5) Codul de procedură civilă, cererea de chemare în judecată se semnează de reclamant sau de reprezentantul lui împuternicit în modul stabilit.

În conformitate cu art. 167 alin. (1) lit. e) Codul de procedură civilă, la cererea de chemare în judecată se anexează documentul ce legalizează împuternicirile reprezentantului.

În conformitate cu art. 75 alin. (1) Codul de procedură civilă, modificat prin Legea nr. 102 din 28 mai 2010, în vigoare de la 01 ianuarie 2012, în proces civil, persoanele fizice își pot apăra interesele personal, prin avocat sau avocat stagiar. Participarea personală în proces nu face ca persoana fizică să decadă din dreptul de a avea avocat.

În conformitate cu art. 80 alin. (7) Codul de procedură civilă, împuternicirile date avocatului sau avocatului stagiar se atestă printr-un mandat, eliberat de reprezentat și certificat de avocat.

Conform art. 60 alin. (1) și (2) Legea nr. 1260-XV din 19 iulie 2002 cu privire la avocatură cu modificările și completările ulterioare, avocatul acordă asistență juridică clientului în baza contractului de asistență juridică, încheiat în formă scrisă.

Împuternicirile avocatului și ale avocatului stagiar se confirmă prin mandat. Formularul mandatului este un document de strictă evidență. Conținutul, forma și modul de utilizare a mandatului se aprobă de către Guvern.

Conform pct. 5 alin. 2) lit. a) și pct. 6 Hotărârea Guvernului nr. 1175 din 21 decembrie 2010 cu privire la aprobarea formularului și modului de utilizare a mandatului avocatului, în redacția în vigoare la acel moment, formularul mandatului avocatului conține următoarele elemente obligatorii: pe verso se înserează împuternicirile avocatului.

Împuternicirile avocatului în instanța de judecată, potrivit art.81 din Codul de procedură civilă al Republicii Moldova, urmează a fi consemnate pe versoul mandatului numai în procesele civile.

În conformitate cu art. 81 Codul de procedură civilă, împuternicirea de reprezentare în judecată acordă reprezentantului dreptul de a exercita în numele reprezentatului toate actele procedurale, cu excepția dreptului de a semna cererea și de a o depune în judecată, de a strămuta pricina la o judecată arbitrală, de a renunța total sau parțial la pretențiile din acțiune, de a majora sau reduce cuantumul acestor pretenții, de a modifica temeiul sau obiectul acțiunii, de a o recunoaște, de a încheia tranzacții, de a intenta acțiune reconvențională, de a transmite împuterniciri unei alte persoane, de a ataca hotărârea judecătorească, de a-i schimba modul de executare, de a amâna sau eșalona executarea ei, de a prezenta un titlu executoriu spre urmărire, de a primi bunuri sau bani în temeiul hotărârii judecătorești, drept care trebuie menționat expres, sub sancțiunea nulității, în procura eliberată reprezentantului persoanei juridice sau în mandatul eliberat avocatului.

Prin mandatul nr. 0093543 din 15 iunie 2012 avocatul Eugen Chirsanov a fost împuternicit de Barbaras Ilie să-i acorde asistență juridică, însă pe verso nu sunt inserate împuternicirile avocatului (f.d.21).

Mai mult ca atât, mandatul este eliberat la 15 iunie 2012, iar acțiunea depusă la 09 aprilie 2012.

Așadar, avocatul Eugen Chirsanov nu a fost împuternicit în modul prevăzut de lege de a semna și depune cererea de chemare în judecată în interesele lui Barbaras Ilie.

Procura din 27 martie 2012 prin care Eugen Chirsanov a fost împuternicit de Barbaras Ilie să-i reprezinte interesele în instanța de judecată cu dreptul de a semna și depune cererea etc, nu justifică împuternicirile acestuia din următoarele motive.

Prin art. II Legea nr. 102 din 28 mai 2010 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, publicată în Monitorul Oficial nr. 135-137/476 din 03 august 2010, intrat în vigoare de la 01 ianuarie 2012, articolele 8 alin. (1), 75, 79 alin. (5), 80, 81, 97 alin. (4), 206 alin. (5) au fost modificate și s-a exclus posibilitatea reprezentării intereselor persoanei fizice în instanța de judecată în baza procurilor autentificate notarial.

În conformitate cu art. 168 alin. (2) Codul de procedură civilă, judecătorul care a primit cererea de chemare în judecată spre examinare verifică dacă aceasta întrunește exigențele prevăzute de lege. Dacă cererea de chemare în judecată nu întrunește exigențele prevăzute de lege, urmează a fi aplicate prevederile art.171 alin.(1).

Prima instanță și instanța de apel nu au respectat prevederile legale citate și neverificând dacă întrunește exigențele prevăzute de lege au admis spre examinare o cerere de chemare în judecată depusă în lipsa documentelor ce legalizează împuternicirile reprezentantului Eugen Chirsanov.

În conformitate cu art.267 lit. c) Codul de procedură civilă, instanța judecătorească scoate cererea de pe rol în cazul în care cererea este semnată sau este depusă în judecată de o persoană neîmputernicită.

În conformitate cu art. 268 alin. (1) Codul de procedură civilă, în cazul scoaterii cererii de pe rol, procesul se termină printr-o încheiere judecătorească. În ea instanța indică modul de înlăturare a circumstanțelor specificate la art.267.

Astfel, din considerentele menționate și avînd în vedere că instanțele judecătorești au încălcat normele de drept procedural admitînd spre judecare în fond o cerere de chemare în judecată depusă de o persoană neîmputernicită, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a admite recursurile, de a casa decizia Curții de Apel Chișinău din 20 noiembrie 2013 și hotărârea Judecătoriei Rîșcani mun. Chișinău din 30 mai 2013 cu dispunerea scoaterii cererii de pe rol.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. d), alin. (3) Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e

Se admit recursurile declarate de reprezentanții Procuraturii Generale, Ministerului Afacerilor Interne și Ministerului Finanțelor.

Se casează decizia Curții de Apel Chișinău din 20 noiembrie 2013 și hotărârea Judecătoriei Rîșcani mun. Chișinău din 30 mai 2013.

Se emite o nouă hotărîre sub formă de încheiere prin care:

Se scoatere de pe rol cererea de chemare în judecată depusă de Eugen Chirsanov în interesele lui Barbaras Ilie împotriva Ministerului Finanțelor, Ministerului Afacerilor Interne și Procuraturii Generale cu privire la repararea prejudiciului material și moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală.

Se explică lui Barbaras Ilie că după înlăturarea circumstanțelor care au dus la scoaterea cererii de pe rol, poate adresa instanței de judecată o nouă cerere, conform dispozițiilor generale.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președinte,
Judecătorul:

Valeriu Doagă

Judecătorii:

Dumitru Mardari

Vera Macinskaia

Oleg Sternioală

Sveatoslav Moldovan